

Cíl a průběh řízení

Kooperativní opatrovnické řízení - Wildeshausen

I. Cíl

Cílem kooperativního opatrovnického řízení u soudu ve Wildeshausenu je posílení rodičovské odpovědnosti v řízeních o péči o nezletilé děti a o úpravě styku. Všichni účastníci řízení by se měli vyhnout chování, které by přispívalo k vyostřování konfliktu. Zejména je třeba zabránit situacím, kdy jeden z rodičů odchází od soudu jako poražený, protože v takovém případě (spolu)prohrává vždy také dítě. Všichni účastníci řízení o péči o nezletilé děti a řízení o úpravu styku (soud, OSPOD, advokáti, poradny, kolizní opatrovník, znalec) by se měli pokusit posílit samoregulační schopnosti rodiny a umožnit jejím členům, aby své aktuální a také budoucí konflikty řešili samostatně.

II. Průběh řízení

1. Žádost

Řízení je zahájeno podáním žádosti prostřednictvím advokátů (např. lze použít formulář ke zdůvodnění podání žádosti) na podatelnu soudu (tamtéž je dobré zanechat telefonní čísla účastníků pro možné pozdější dotazy). Žádost může podat také rodič nezastoupený advokátem, příp. může podat žádost resp. podnět OSPOD nebo se tak stane z moci úřední. Žádost by měla (pokud možno) být věcná a měla by být omezena na formalizované zdůvodnění žádosti a uvedení věcných informací.

2. Průběh řízení po obdržení žádosti

2.1. Obecně

Soud má v řízeních, týkajících se dětí, ve kterých se řeší jejich trvalý pobyt, úprava o styku nebo vydávání dětí, stejně tak v případech ohrožení nejlepšího zájmu dítěte, postupovat zrychleně a přednostně. To se v praxi opatrovnického řízení ve Wildeshausenu projevuje následovně:

- Soud stanoví termín prvního slyšení nejpozději do 1 měsíce od data obdržení žádosti.
- Je nařízena osobní účast všech stran.
- Dítěti/dětem je zpravidla ustanoven kolizní opatrovník nebo příp. "advokát dítěte"
- V případě potřeby je na tento termín slyšení pozván soudní znalec - psycholog.

V jiných řízeních není okamžitě nařizován termín slyšení a žádost je postoupena protistraně a OSPOD s žádostí o vyjádření písemnou formou ve lhůtě 4 týdnů.

2.2. Pozvání ke slyšení

(obsahuje vždy také informační leták o průběhu opatrovnického řízení ve věcech týkajících se dětí)

- Rodiče dítěte obdrží navíc poučení pro rodiče.
- Ke slyšení jsou pozváni také zplnomocnění zástupci navrhovatele a odporovatele (je jim přeposlána žádost a příp. také ustanovení kolizního opatrovníka nebo příp. "advokáta dítěte", příp. soudního znalce)
- Příp. je ke slyšení (faxem) přizván také soudní znalec- psycholog

2.3. Oznámení termínu

- OSPOD obdrží (faxem) informaci o termínu slyšení společně s žádostí, příp. žádostí o výkon kolizního opatrovníka nebo příp. “advokáta dítěte” a příp. také informaci o pověření soudního znalce.

3. Mezi pozváním a termínem 1. jednání

- OSPOD vede rozhovory s rodiči, příp. také dětmi.
- Kolizní opatrovník příp. “advokát dítěte” vede rozhovory s dětmi, příp. také s rodiči.
- Pokud vede OSPOD rozhovory také s dětmi, kolizní opatrovník také s rodiči resp. “advokát dítěte také s rodiči” následuje v rámci možností interní výměna informací mezi OSPOD, kolizním opatrovníkem resp. “advokátem dítěte”.
- Soudnímu znalci je umožněno nahlížet do spisu, aby se mohl připravit na jednání.
- Mezi rodiči resp. jejich zástupci by do termínu slyšení neměla probíhat žádná písemná výměna informací.
- Pokud není soudem určen kolizní opatrovník nebo “advokát dítěte”, je zpravidla dítě vyslechnuto při prvním termínu slyšení. OSPOD je o tomto faktu předem vyrozuměn.

4. První soudní jednání

- Na prvním jednání je se všemi zúčastněnými důkladně prodiskutováno, co je předmětem problému s cílem dospět k oboustranně akceptovatelnému řešení (délka trvání je max. 2 hodiny)
- OSPOD podá svou zprávu ústně.
- Kolizní opatrovník nebo “advokát dítěte” podá zprávu rovněž ústně.
- Soudní znalec vnese do řešení problému svůj odborný pohled.
- Jednání je vedeno v duchu otevřeného rozhovoru zaměřeného na hledání řešení. Je moderováno soudcem a v jeho průběhu jsou určeny jednotlivé body v nichž nepanuje shoda a jsou určeny možnosti jejich řešení. Základem je otevřená komunikační struktura, při které je umožněna přímá komunikace mezi oběma stranami, ale také komunikace mezi stranami a pracovníkem OSPOD, kolizním opatrovníkem a příp. soudním znalcem. Rodiče dítěte by měli každý dostat slovo. Žádoucí je příprava rodičů k vzájemnému rozhovoru prostřednictvím jejich advokátů.
- V případě jednomyslné shody je buď na přání rodičů žádost stažena nebo je zaprotokolována jejich společná dohoda. Náklady na řízení se v takovém případě vyruší.

5. Postup pro případ, že na 1. soudním jednání nedospěli rodiče k dohodě

- Pokud na prvním jednání nedospějí rodiče k oboustranně akceptovatelné dohodě, rozhodne soud o souhlasném (obě strany souhlasí) nebo sporném předběžném opatření.
- Poradenská fáze: Rodiče se shodli na účasti na poradenské péči nebo se jí budou účastnit na základě nařízení soudu a sice v místním poradenském zařízení. Podstatné body sporu jsou zaneseny do dohody o účasti na poradenské péči resp. je soud sdělil poradně při nařízení péče. Způsoby komunikace profesí účastnících se řízení jsou předem pevně stanoveny. Jsou předmětem dohody rodičů o účasti na poradenské péči resp. je definuje soud v nařízení účasti na poradenské péči.

Rodiče zprošťují poradnu povinnosti zachovat mlčenlivost z důvodu podávání zpětné vazby o výsledcích poradenské péče soudu. Poradna informuje soud v případě, že po uplynutí 4 týdnů nedošlo k zahájení poradenské péče. Pro tento účel obdrží poradna od

rodičů vyplněný formulář o fázi poradenské péče - zahájení/přerušeni/nezahájení, který postoupí soudu.

- V průběhu poradenské fáze je nařízen klid ve věci řízení resp. je již na 1. soudním jednání stanoven závazný termín pro pokračování řízení.
- Pokud se rodiče nedohodnou na účasti na poradenské péči resp. není tato vhodná nebo doporučena, pověří soud soudního znalce orientovaného na řešení konfliktu vypracováním znaleckého posudku a určí termín dalšího jednání na kterém by mělo být oznámeno rozhodnutí.

6. Druhý termín soudního jednání

- Při druhém soudním jednání dojde k zaprotokolování dohody mezi rodiči, ke které dospěli v průběhu poradenské péče nebo péče poskytnuté soudním znalcem.
- Nebo dojde znovu za účasti všech zúčastněných k diskusi s cílem dosáhnout jednomyslného vyřešení konfliktu přičemž jsou brány v potaz výsledky poradenské péče nebo zjištění uvedená ve znaleckém posudku.
- Pokud se ani jedno nezdaří, pak vynese soud rozhodnutí (kde je to vhodné po předchozém vyslechnutí dítěte).

[Amtsgericht - Wildeshausen](#)

Role OSPOD

Dle zákona o sociální ochraně dětí spočívá těžiště práce OSPOD v poradenství a podpoře rodin a rodičů samoživitelů. Vedle všeobecného poradenství v otázkách výchovy, je důležitou úlohou OSPOD také spolupůsobení v opatrovnických řízeních ve věcech úpravy péče o nezletilé děti a úpravy styku. Základním cílem je, aby OSPOD podával odborné a fundované informace.

V opatrovnickém řízení u soudu ve Wildeshausenu je stanoven následující postup při spolupráci OSPOD a soudu:

- OSPOD je o podání žádosti jedním z rodičů a o termínu soudního jednání informován soudem (faxem). Pokud je to možné obsahuje žádost telefonní čísla účastníků, stejně tak informace o ustanovení kolizního opatrovníka - jestli je ustanoven a kdo jím je.
- Rodiče jsou obratem kontaktováni telefonicky nebo písemně a jsou pozváni k prvním rozhovorům. Nejprve se OSPOD pokusí vést s rodiči společný rozhovor. Pokud rodiče nejsou (zatím) ve stavu, že by rozhovor mohl být společný, vede OSPOD rozhovor s každým zvlášť. Pokud je objednan kolizní opatrovník pro dítě, nevede OSPOD s dětmi rozhovory, protože to přísluší koliznímu opatrovníkovi. OSPOD se ohledně toho domluví s kolizním opatrovníkem.
- Předmětem činnosti OSPOD v řízení je poskytování poradenství dle §... s cílem vytvořit koncept spolupráce, jejíž cílem bude oboustranně akceptovatelná dohoda mezi rodiči, která zohlední zájmy dětí a mladistvých.
- Pokud je situace mezi rodiči ještě hodně zatížená konfliktem, spočívá poskytování poradenství zejména v roli zahájení prvních (oddělených) rozhovorů s rodiči, při kterých mohou "upustit páru" a vyjasnit si svou pozici. Na tuto první výměnu informací a zahájení rozhovorů lze pak navázat při prvním jednání nařízeném soudem. OSPOD získá na základě svých odborných znalostí představu o dynamice konfliktu a přehled o celkové situaci rodiny, o kterých pak ústně informuje při prvním jednání nařízeném soudem.
- Pokud je možné dosáhnout dohody, sdělí tuto skutečnost OSPOD písemně soudu. Účast na prvním jednání pak tímto zpravidla odpadá.
- Při soudním jednání by mělo být se zvýšeným ohledem na zájem dítěte/ přání dítěte dosaženo řešení, které bude akceptovatelné pro všechny zúčastněné. Tohoto jednání se zpravidla příslušný odborný zaměstnanec OSPOD účastní.
- Pokud není při soudním jednání dosaženo dohody, následuje intervence dalších odborníků v podobě poradenské péče pro rodiče s cílem nalézt oboustranně akceptovatelné řešení.
-
- Poradna informuje soud o výsledku.
- Pokud jsou během poradenství zjištěny skutečnosti, které by mohly vést k ohrožení dítěte, informuje poradna neprodleně o této skutečnosti soud.

Kolizní opatrovník

1. Všeobecné cíle a pracovní principy

Zákonem je úloha kolizního opatrovníka definována jako hájení zájmů dítěte v soudním řízení. Jak to zákonodárce zamýšlel, orientuje se kolizní opatrovník ve své činnosti na cíl, vnést od řízení samostatné zájmy dítěte a přispět k tomu, aby dítěti v rámci řízení připadlo určité postavení. Aby naplnil tuto svou úlohu, podporuje kolizní opatrovník dítě, přiměřeně jeho stupni vývoje a věku, ve formulování a vytváření svých subjektivních přání a představ a k jejich vyjádření, pokud je toho dítě z hlediska svého vývoje a věku schopno.

Kolizní opatrovník představuje přání a představy dítěte podrobně v rámci soudního řízení. Utváří průběh soudního řízení tak, aby byl v souladu se zájmy dítěte, prostřednictvím své účasti na jednáních, podáváním žádostí a využíváním jiných právních úkonů, podáváním doporučení a opravných prostředků a v neposlední řadě dbá na to, aby nebylo opomenuto právo dítěte být slyšeno a účastnit se tak řízení. Kromě toho informuje kolizní opatrovník dítě o postupu soudního řízení, o výsledcích jednání, vydaných rozhodnutích a snaží se v co nejvyšší míře poskytovat dítěti podporu a poradenství.

Aby mohl kolizní opatrovník kalifikovaně hájit zájmy dítě v soudním řízení, je nevyhnutelné, aby se neomezil pouze na subjektivní přání dítěte, ale zhodnotil je komplexně v kontextu celé situace.

K nejzákladnějším úlohám kolizního opatrovníka patří, utvořit si o dítěti bezprostřední a osobní dojem. Zpravidla je zapotřebí, aby mohl kolizní opatrovník hájit zájmy dítěte, důkladně poznat životní prostředí dítěte, setkat se s osobami, které o něj pečují a stýkají se s ním, setkat se s dalšími osobami, ke kterým má dítě vztah a vidět a zažít jej v interakci s nimi a to vždy, když to neodporuje zájmu dítěte.

Kolizní opatrovník dává pozor na to, aby nedocházelo k průtahům řízení, což zcela jistě zájmům dítěte odporuje a v tomto smyslu působí na účastníky řízení i soud samotný.

Kolizní opatrovníci jsou povinni vůči třetím osobám zachovávat mlčenlivost a ochranu osobních údajů. Dle § 383 odst. 1 č. 6 ZPO mají kolizní opatrovníci právo na odmítnutí podání svědeckví z profesních důvodů.

2. Cíle a úlohy

Řízení ve věci dětí nebo nezletilých, jejichž předmětem je pobyt, styk nebo vydání dítěte, stejně tak jako řízení ve věci ohrožení dítěte mají být vyřízena přednostně a zrychleně (§ 155 Abs.1 FamFG).

Nejvyšším cílem práce kolizního opatrovníka je i v těchto případech, vnímat dítě jako samostatnou osobu požívající základní práva a jeho vůli a pocity brát vážně a přihlížet k faktu, že děti vnímají čas jinak než dospělí. Vnější rámcové podmínky, v rámci nichž se odvíjí průběh zrychlených řízení, vyžadují pro práci kolizního opatrovníka změny.

3. Požadavky

Každý kolizní opatrovník musí umět zajistit, že se začne případu věnovat bezprostředně po obdržení žádosti/zakázky. V rámci wildeshausenského opatr. řízení musí do ústního termínu (během 1-2 týdny) realizovat první kontakt s dítětem/děťmi a pokud možno také rozhovory s rodiči. V rámci wildeshausenského opatr. řízení podává kolizní opatrovník své stanovisko ústně při ústním termínu (jednání). V ostatních případech, které nejsou projednávány přednostně, odevzdá kolizní opatrovník před ústním jednáním krátké písemné stanovisko (ne delší než 2 strany).

Kvůli zvýšeným nárokům na práci s dětmi různého věku, by měli práci kolizního opatrovníka vykonávat pracovníci s pedagogickým vzděláním nebo doplněným certifikovaným vzděláním nebo by tuto práci měli zastávat pracovníci s dlouholetými pracovními zkušenostmi z oblasti práce s dětmi. Zároveň je velmi důležité, aby práce kolizních opatrovníků byla provázena supervizí a poradenstvím příp. korekcí ze strany kolegů.

4. Náplň práce

Realizace kontaktu s dítětem, s dětmi. Vysvětlit dítěti přiměřeně jeho věku úlohu kolizního opatrovníka a průběh soudního řízení, zjistit postoj dítěte a jeho pohled na problém. Zde se příkládá mimořádná důležitost objasnění emocionální zátěže kladené na dítě.

Je důležité vypracovat možné cesty řešení z pohledu dítěte. Přitom by měla být upřednostněna dítětem volně/svobodně formulovaná přání - nikoliv jejich realizovatelnost. Současně musí být dětem ale také vysvětleno, že jejich přání mají velkou hodnotu, že konečné rozhodnutí je však v rukou osob jimž jsou svěřeny do péče příp. soudu.

Informování dítěte o dalším průběhu opatrovnického řízení příp. příprava dítěte na výsledky u soudu nebo soudem.

Dle rozsahu objednávky (objednávka soudu) vede kolizní opatrovník, v případě, že to uzná za potřebné či vhodné, dodatečné rozhovory s rodiči dítěte nebo dalšími osobami.

Výměna informací/komunikace se zúčastněným pracovníkem OSPOD

Příprava na výsledky. Výsledky práce s dítětem sdělí kolizní opatrovník ústně. Závěrečný rozhovor s dítětem po ukončení soudního řízení. Závěrečný rozhovor s dítětem po ukončení rozhovoru nebo péče v psychologické poradně. Pokud rodiče v rámci poradenské péče vypracují koncept řešení, je úlohou kolizního opatrovníka tento koncept dítěti představit a vysvětlit přiměřeně jeho věku a příp. sdělit poradně a tím tedy i rodičům doplňující podněty dítěte, aby tyto mohly být příp. v konceptu řešení ještě zohledněny.

Role advokátů

I. Cíl

V řízeních ve věci péče o nezletilé a styku s nezletilými mají zásadní význam zájmy dítěte. Advokáti rodičů se ztotožňují s tím, že je v zájmu dítěte, aby jeho vztah s oběma rodiči zůstal zachován. Dle toho také jednají s rodiči s cílem podpořit jejich rodičovskou odpovědnost takovým způsobem, aby rodiče mohli v budoucnu samostatně (bez pomoci třetích osob) nalézat řešení a podle nich i žít.

Advokáti se při své práci s mandanty musí vypořádat s mimořádně těžkou výzvou v podobě “přesměrování” smýšlení svého mandanta z “jak mohu prosadit svá práva vůči dítěti”, “jak dostanu dítě do své výlučné péče” na cíl “jak mohu spolu s druhým rodičem vypracovat oboustranně akceptovatelnou dohodu, kterou budeme v praxi realizovat a která bude v souladu se zájmy našeho dítěte” a “co je pro naše dítě důležité, co naše dítě potřebuje, aby náš rozvod/rozchod přestalo pokud možno bez úhony”.

Zájmy dětí je třeba s mandantem probrat a poučit jej o rodičovské odpovědnosti. Je třeba usilovat o to, aby rodiče byli v budoucnu schopni bez pomoci jiných sami nalézat řešení a jimi se pak v praxi řídit.

II. Mimosoudní průběh

Advokáti usilují včas o mimosoudní vyřešení problémů týkajících se dohody o péči a styku a snaží se takové řešení problému spolu s rodiči vypracovat. V momentě, kdy advokáti shledají, že jejich mandanti dosáhli mimosoudní dohody, zapojí do případu OSPOD. Úzký kontakt mezi advokáty a OSPOD, poradnou či mediátory je vždy velmi žádoucí.

Pokud snahy o mimosoudní řešení ztroskotají a nepodařilo se tedy rodičům dospět k dohodě, kontaktují advokáti co nejdříve soud. Cílem je nenechat rozhořet spor mezi rodiči a nepřipustit zatvrzení v jejich postojích a názorech. Tímto způsobem je třeba se pokusit o nalezení oboustranně akceptovatelného řešení v souladu s nejlepším zájmem dotčeného dítěte a zmírnit tak v co nejvyšší možné míře negativní dopad rozvodu na dítě a neúměrnou zátěž, kterou spor rodičů na dítě klade.

III. Průběh soudní cestou

Advokáti participující na případu se dle svého uvážení rozhodnou, zda podají žádost prostřednictvím formuláře (zdůvodnění žádosti) ve smyslu § 155 odst.1 FamFG na soud ve Wildeshausenu nebo žádost formulují vlastními slovy. Je nutné dodržet zásadu, že žádost musí být omezena pouze na krátký popis věcného stavu. Je nezbytně nutné vyhnout se jakýmkoliv invektivám vůči protistraně.

Cílem je neposilovat spor mezi rodiči a naopak je připravovat na dialog jehož prostřednictvím budou moci dospět ke vzájemně akceptovatelné dohodě.

IV. Průběh řízení po podání žádosti

Participující advokáti obou stran by se měli i při svém ústním projevu v rámci řízení zdržet na krátká a věcná vyjádření vztahující se k základním problémům a odkazovat na věcné písemné podání. Také při ústním vyjadřování v jednací místnosti je třeba zdržet se jakýchkoliv invektiv vůči protistraně nebo je omezit na minimum. Protichůdné postoje protistran by měly být vyjádřeny věcně a vztahovat se pouze na základní argumenty té či oné strany. Další argumenty pak lze později podat ústně.

Soud upozorní obě strany, že bude postupovat dle “kooperativního opatrovnického řízení - Wildeshausen” o čemž také obě strany obeznámí zasláním informačního letáku ihned po podání žádosti jednou ze stran.

V době od podání žádosti a prvním termínem soudního jednání, ale také během příp. nařízené poradenské péče nebo mediace ani v době, kdy se případem zabývá soudní znalec by nemělo docházet mezi advokáty k žádnému písemnému styku. Tímto postupem má být zaručeno, že veškeré důležité “obžaloby” budou projednány v rámci soudního jednání. Pozdější přednesení není možné.

Role poradny

1. Pokud se nepodařilo při prvním soudním jednání nalézt shodu a rodičům se do té doby nepodařilo zahájit konstruktivní dialog, který by vedl k řešení jejich konfliktu, doporučí soud, pokud to shledá za vhodné, návštěvu poradny.
2. Rodiče se sami rozhodnou, v rámci dohody mezi sebou, zda se budou řídit doporučením soudu navštívit poradnu, příp. jim může soud účast na poradenské péči nařídít na základě § 156 Abs.1 S.4 FamFG. Rodiče se sami přihlásí a domluví si v poradně termíny. Soud jim předá kontaktní osoby a telefonní čísla. Při telefonickém kontaktu uvedou, že jsou v opatrovnickém řízení, které probíhá dle režimu a postupu tzv. kooperativního wildeshausenského opatrovnického řízení a na první setkání s sebou přinesou soudní protokoly. Zasláním dotazníku zajistí soud komunikaci s poradnou o průběhu a fázích poradenské péče.
3. Poradna nabídne rodičům v co možná nejkratším termínu první setkání.
4. V rámci vyjasnění zakázky se nejprve poradna s rodiči dohodne na tom, jakým způsobem a za jakými konkrétními cíli budou rodiče s poradnou spolupracovat.
5. Poradna se vyjádří k tomu, zda existují předpoklady pro úspěšnou spolupráci rodičů. Obsahová struktura procesu poradenské péče je plně v kompetenci poradny, pravidla zachování mlčenlivosti a důvěrnosti nesmí být porušena. Poradce nebo mediátor nevystupují v opatrovnickém řízení jako svědci.
6. Po dobu trvání poradenské péče zůstává soud stranou. Obě strany se dohodnou, že v době poradenské péče nebude ani jedna z nich podávat žádné návrhy k soudu resp. že je soud nebude v této době zpracovávat. Termín dalšího soudního jednání je vždy určen individuálně s ohledem na vývoj jednotlivých případů.
7. Struktury spolupráce profesí zastoupených v opatrovnickém řízení jsou předem dané a rodiče jsou s nimi seznámeni:
 - a. Po ukončení nebo přerušení poradenské péče informuje poradna soud prostřednictvím soudem zasláného dotazníku o následujícím:
 - zda rodiče dosáhli oboustranně akceptovatelné dohody v zájmu dítěte
 - rodičům se nepodařilo dosáhnout dohody
 - rodiče se neúčastnili poradenské péče
 - b. Pokud by bylo třeba, aby poradenská péče trvala déle a nařízený termín soudního jednání se jevil z tohoto důvodu jako předčasný, pak požádají rodiče soud o posunutí termínu dalšího jednání.
 - c. Po ukončení poradenské péče mohou být body, na kterých se rodiče shodli zpracovány do rodičovské dohody. Tato dohoda je rodičům předána. Poradna informuje soud o ukončení poradenské péče.

Soudní znalci

Úlohy a definice role soudního znalce

Znalci z oboru psychologie jsou pověřováni soudem, tím jsou vázáni ve svých doporučeních kritérii z oblasti rodinného práva, která řadí blaho dítěte na první místo. Znalci se v posudcích vyjadřují k otázkám, které pokládá soud a to i v případě, kdy by z jejich odborného pohledu bylo třeba posudek rozšířit o další aspekty. To lze jen po předchozím odsouhlasení se soudem.

Znalci jsou většinou pověřováni:

- být rodičům nápomocni v rozhodování ve smyslu dosáhnout souladu se zájmem (blahem) dítěte,
- přispět k nastolení smíru, deeskalaci sporu a nalezení řešení,
- vysvětlit na základě odborných psychologických znalostí srozumitelnou formou podstatu problému a stávající konstelaci (např. narušení vztahu, narušení vývoje, konfliktní situace v rodině, obzvláště zátěž na straně rodičů i dětí).

Pracovní postupy

Vytváření psychologického znaleckého posudku se odvíjí na bázi vědeckých standardů kvality. Znalec se snaží postupovat co nejtransparentněji vůči zadavateli posudku i ostatním zúčastněným. Ve své podstatě je podrobení se soudně znaleckému posudku dobrovolné.

Ohledně volby pracovních metod a postupů jsou soudní znalci nezávislí. Podle zadání soudu přichází v úvahu v jednotlivých případech použití následujících metod:

- oddělené rozhovory s rodiči (s každým zvlášť)
- pozorování chování a interakce mezi dítětem a rodičem
- důkladné vyšetření dítěte
- dignostika pomocí testů (např. stupeň vývoje, intelekt, specifické problémy)
- společný rozhovor s rodiči (oběma najednou)
- dotazování ostatních odborníků účastnících se opatr. řízení nebo třetích osob (např. OSPOD, vychovatel, učitel, terapeut, další osoby mající vztah k dítěti)
- doprovázení při vyzkoušení včasné uzavřené dohody nebo řešení se zpětnou vazbou evaluativního charakteru a příp. upravení dohody
- písemné vypracování znaleckého posudku

Úlohy a postupy soudního znalce ve wildeshausenském kooperativním opatr. řízení

V rámci kooperativního řízení ve Wildeshausenu vedou znalci rodiče k co nejvčasnějšímu započetí společných rozhovorů s cílem pomoci jim vypracovat nosná řešení, která využívají zkušeností a znalostí psychologa. Postup se tedy neorientuje na "rychlé výsledky", ale spíše na deeskalaci konfliktu a uvedení rodičů do fáze jednání orientovaných na nalezení řešení a urychlení celého tohoto procesu. Soudní znalec může do zrychleného opatrovnického řízení vstupovat v jeho různých fázích a s různými představami ohledně cíle než má soud. Přitom je velmi důležitá komunikace mezi soudcem a soudním znalcem, protože vyjasnění zakázky a postupů, stejně tak jako podávání informací o průběhu jednotlivých případů musí být bezprostředně vyjasněny a odsouhlaseny:

- **poskytování poradenství soudním znalcem** ještě před tím, než se stane účastníkem opatrovnického řízení nebo aniž by se jím stal: soudní znalec poskytne soudci v jednotlivých případech odborné psychologické poznatky, vyjádření např. v otázce možné indikace řízení (zahrnutí ostatních pomocných profesí) nebo ohledně dalšího postupu v rámci řízení

- **včasné začlenění soudního znalce do opatrovnického řízení:**
Soudní znalci jsou požádáni o účast na společných na řešení orientovaných rozhovorech v rámci soudních jednání za účelem vnést do jednání své odborné znalosti, klást odborné dotazy, vysvětlovat. Aby se mohli připravit na tato jednání, dostanou soudní znalci možnost nahlédnout do spisu a v průběhu jednání příležitost prozkoumat a probrat s rodiči blíže, z odborného hlediska, důležité aspekty. Navazující a do větší hloubky sahající diagnostické a na řešení orientované rozhovory mohou proběhnout v rámci rozšíření “zakázky” posléze.
- **krátké posudky nebo stanoviska:** Explorativním rozhovorům a/nebo diagnostickým pohovorům se podrobují také ostatní členové rodiny. V rámci těchto zakázek je nejdůležitější zmapovat konstelaci problému a možnosti jeho řešení resp. alternativně také získat odborné vyjádření, návrh ohledně dalšího vhodného postupu v rámci řízení (indikace v řízení). Na závěr je vyhotoveno krátké písemné stanovisko (výsledný protokol), a výsledek je pak příp. přednesen ústně v rámci dalšího jednání. Pokud je to žádoucí, rozšíří soud zakázku soudnímu znalci.
- **obsáhlý soudně znalecký posudek:** V případě že jsou členové rodiny podrobeni intenzivnímu zkoumání a diagnostickému vyšetření, zhotoví znalec obsáhlý písemný posudek.
- **doprovázení při praktické aplikaci dohody:** soudní znalci doprovází rodiče a děti formou poskytování poradenství při vyzkoušení a aplikaci úprav a postupů v rámci jejich dohody po předem určenou dobu; na základě zkušeností mohou pak být vyzkoušená řešení diskutována během společných rozhovorů evt. upravena

http://www.amtsgericht-wildeshausen.niedersachsen.de/portal/live.php?navigation_id=27053&article_id=91372&_psmand=146

© 2016 Niedersachsen.de | Alle Rechte vorbehalten - Vervielfältigung nur mit unserer Genehmigung

Poučení pro rodiče

Jako rodiče ve sporu ve věci péče o společné nezletilé dítě a ve věci styku s ním, jste byli pozváni ke slyšení v rámci opatrovnického řízení u soudu ve Wildeshausenu. Během tohoto slyšení budete vyslechnuti a budete mít možnost přednést své žádosti.

Cílem tohoto v krátké době nařízeného slyšení je společně s Vámi, Vašimi právními zástupci, příslušným úředníkem OSPOD a soudcem vyjasnit, o co konkrétně Vám v souvislosti s porozvodovou péčí jde a pomoci Vám uvědomit si Vaší rodičovskou zodpovědnost. Za účelem přípravy na toto slyšení Vám chceme předložit přání dětí rozvádějících se rodičů, vezměte si tato přání k srdci:

1. Nikdy nezapomeňte: jsem dítětem vás obou. Mám teď sice jen jednoho rodiče, u kterého převážně bydlím, a který se o mě většinu času stará. Ale druhého rodiče potřebuji úplně stejně.
2. Neptejte se mě, koho z vás mám raději. Mám vás oba stejně rád. Neočerňujte přede mnou toho druhého, protože mě to bolí.
3. Pomozte mi mít kontakt s tím rodičem, se kterým netrávím většinu času. Vytočte mi jeho telefonní číslo nebo mi předepište jeho adresu na obálku. Pomozte mi k Vánocům nebo k narozeninám pro něj vyrobit nebo koupit nějaký hezký dárek. Moje fotky nechte vždycky vyvolat dvakrát – jednou taky pro druhého rodiče.
4. Mluvte spolu jako dospělí lidé. Ale mluvte spolu. Nepoužívejte mě jako poslíčka mezi vámi – a už vůbec ne se zprávami, které toho druhého zarmoutí nebo rozčílí.
5. Nebud'te smutní, když odcházím k druhému rodiči. A rodič, od kterého odcházím, ať si také nemyslí, že se v příštích dnech budu mít špatně. Nejraději bych byl pořád s vámi oběma. Ale nemůžu se roztrhnout na dva kusy – jenom proto, že jste vy naši rodinu roztrhli.
6. Nikdy neplánujte nic na dobu, kdy mám být s druhým rodičem. Část mého času patří mojí mamince a mně, část mému tatínkovi a mně. Důsledně to dodržujte.
7. Nebud'te zklamaní nebo se nezlobte, když se vám nehlásím v době, kdy jsem s druhým rodičem. Mám teď dva domovy. A ty musím dobře oddělovat – jinak bych se ve svém životě už ale vůbec nevyznal.
8. Nepředávejte si mě u dveří druhého rodiče jako balík. Pozvěte toho druhého na chvíli dál a promluvte si o tom, jak byste mohli můj těžký život nějak zlepšit. Vždycky, když si mě předáváte nebo přebíráte, jsou to pro mě kratičké chvílky, kdy vás mám oba. Neničte mi je tím, že se obtěžujete nebo hádáte.
9. Když se nemůžete ani vidět, předávejte si mě ve školce nebo u přátel.
10. Nehádejte se přede mnou. Bud'te ke mně alespoň tak zdvořilí, jako jste k ostatním lidem, a jak to také ode mě vyžadujete.

11. Nevyprávějte mi věci, kterým ještě nemohu rozumět. Mluvte o tom s jinými dospělými, ale ne se mnou.
12. Dovolte mi přivést si svoje kamarády k vám oběma. Chci, aby poznali moji maminku a mého tatínka a aby viděli, jak jsou oba skvělí.
13. Dohodněte se férově o penězích. Nechci, aby jeden z vás měl moc peněz a ten druhý jen málo. Ať se vám oběma daří tak dobře, abych se u vás obou mohl cítit stejnou mírou v pohodě.
14. Nesoutězte o to, kdo mě víc rozmazlíte. Tolik čokolády bych totiž nikdy nemohl sníst, jak moc vás mám oba rád.
15. Řekněte mi na rovinu, když někdy nevystačíte s penězi. Pro mě je stejně mnohem důležitější čas než peníze. Ze skvělé společné hry se raduji mnohem víc než z nějaké nové hračky.
16. Nemusíme mít pořád nějaké akce. Nemusí být pořád něco nového a skvělého, když spolu něco podnikáme. Nejhezčí je pro mě, když jsme prostě veselí a v pohodě, hrajeme si a máme i trochu klidu.
17. Nechte v mém životě co nejvíc věcí tak, jak bývaly před vaším rozchodem. Začíná to u mého pokojíčku a končí u úplných maličkostí, které jsem dělával úplně sám s tatínkem nebo s maminkou.
18. Buďte hodní na babičku a dědečka z druhé strany, i když při rozvodu stáli víc u svého dítěte. Taky byste při mně stáli, kdyby se mi vedlo špatně. Nechci ztratit ještě své prarodiče.
19. Buďte féroví k novému partnerovi, kterého si ten druhý našel nebo najde. S tímto člověkem musím také vycházet. A to je pro mě snadnější, když nebudete navzájem žárlivě slídit. Stejně by bylo pro mě lepší, kdybyste si oba brzy našli někoho, koho byste měli rádi. Nebyli byste na sebe už tak zlí.
20. Buďte optimističtí. Svoje manželství jste nezvládli – ale zkuste alespoň dobře zvládat ten čas poté. Projděte si tyto moje prosby, které vám píši. Třeba si o nich promluvíte. Ale nehádejte se. Nepoužívejte tyto moje prosby k vyčítání druhému, jak byl ke mně špatný. Když to uděláte, tak jste vůbec nepochopili, jak na tom teď jsem a co potřebuji, abych se cítil lépe.

Formulář: **Zdůvodnění k žádosti ve wildeshausenském opatr. řízení**

Životní situace

V domácnosti navrhovatele žijí následující osoby:

	jméno	datum narození	příbuzenský vztah
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

V domácnosti odpůrce žijí následující osoby:

	jméno	datum narození	příbuzenský vztah
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Údaje o rodičích

žili spolu od _____ do _____

sezdaní: ano ne

Ujednání:

prohlášení o úpravě péče: ano (prosím přiložte) ne

písemná dohoda: ano (prosím přiložte) ne

soudní rozhodnutí: ano (prosím přiložte) ne

Situace ohledně styku:

pracovní dny a víkendy (od do.....+ časy):

úprava styku o prázdninách:

úprava styku o narozeninách:

úprava styku o svátcích:

Kdy došlo k poslednímu kontaktu:

Nedošlo v posledních 3 měsících ke kontaktu vůbec? Pokud ano, kdy?

Rodičovská péče

komunikace mezi rodiči dochází k ní nedochází k ní

pravidelně vzácně telefonicky osobně

Zásadní rozhodnutí (jako např. volba školy, operace, pobyt v zahraničí) rozhodují rodiče společně:

ano ne částečně

Předměty sporu/ konflitní témata*:

1.

2.

3.

*(Témata formulujte v bodech, věcně a bez hodnocení)

Mimosoudní pokusy o smír:

rámec/zařízení	OSPOD	poradna	ostatní
popis zařízení			
od - do			
počet návštěv/ termínů			
dohoda/výsledek			
jméno terapeuta/ telefon			